

A KUTATÁS JÖVŐJE ÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

A polimorf tehetségekkel kapcsolatos kutatások jóval előremutatóbbak, mint amit ez a tanulmány megenged. Írásommal arra szerettem volna felhívni a figyelmet, hogy szükséges a polimorf típusú tehetségekkel való foglalkozás, illetve további kutatásokat igényel a témakör. A 20. század tapasztalatai alapján könnyen elképzelhető, hogy a jövőnk és a társadalom fejlődése szorosan köthető az ilyen képességekkel rendelkező személyekhez, hiszen új perspektívákra és rengeteg kreativitásra van szükség.

Elsősorban további személyek beazonosítása lenne fontos, nemcsak a művészet területén, hanem a számítástechnikában, a tudományban és egyéb területeken is. Ezeket kiértékelve létre lehetne hozni egy olyan azonosítási módszert, amivel képesek vagyunk felismerni nemcsak lezárt életművek esetén, hanem már az alapiskolában is, kik a polimorf típusú tehetségek. Számukra pedig egyéni tehetségfejlesztő programot kellene kidolgozni.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- BERNARD, E. 2000. A modern művészet. Budapest: Helikon Kiadó, 2000.
- DE MICHELI, M. 1978. Az avantgardizmus. Budapest: Képzőművészeti Alap, 1978.
- ELGER, D.2009. Absztrakt művészet, Taschen/Vince Kiadó, 2009.
- GOMBRICH, E.H: 1972. Művészet és illúzió. Budapest: GONDOLAT, 1972.
- GUERMAN, M. 2005. Vaszilij Kandinszkij. Budapest: Gabo Kiadó, 2005.
- GYÖRGYI, I. – PUTNOKI, I. 2004. Egyetemes művészettörténet. Budapest: Park Könyvkiadó. 2004.
- KLEIN, Y. 1874. Selected Writtings, The Tate Gallery, 1974.
- PERNECZKY, G. 1967. A kortárs nyugati képzőművészet fő irányai. in: Valóság, [online]. 1967. vol. 10, no 8 [cit. 2020.03.20.] <https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Valóság_1967/?query=yves%20klein&pg=961&layout=s>.
- PRINCI, E. 2009. Az expresszionizmustól a szürrealizmusig. Budapest: Corvina Kiadó, 2009.
- link 1: https://hu.wikipedia.org/wiki/Vaszilij_Vasziljevics_Kandinszkij#/media/F%C3%A1jl:Vassily-Kandinsky.jpeg
- link 2.: <https://www.vassilykandinsky.net/work-28.php>
- link 3: https://hu.wikipedia.org/wiki/Paul_Klee#/media/F%C3%A1jl:Paul_Klee_1911.jpg
- link 4.: <https://www.paulklee.net/highway-and-byways.js>
- link 5: <https://zeynepkinli.wordpress.com/2009/05/15/825/>
- link 6.: <http://www.yvesklein.com/en/oeuvres/view/10/fire-paintings/614/untitled-firepainting/?of=0>

PATAI ILONA

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI – A CSALÁD ÉS AZ ISKOLA KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS ALAPVETŐ FELTÉTELEI

A gyermekek helyes nevelése és oktatása az iskola és a család számára is egyformán fontos, ezért szükségesnek tartjuk, hogy mindkét intézmény a megfelelő utat keresse az együttműködéshez. Az intézményeken belül a szülők és pedagógusok kölcsönösen keresik egymás segítségét, azonban ez leggyakrabban akkor következik be, hogyha valamilyen problémák merülnek fel. A legtöbb szülő gyermeke osztályfőnökével alakít ki bizalmas kapcsolatot, mivel ő az a személy, aki az osztályát látogató diákokat legjobban ismeri. Azonban ahhoz, hogy a tanár a diáknak szükség esetén segítséget tudjon nyújtani, ismernie kell a családi hátterét, szüleiével való kapcsolatát. Megfelelő partneri kapcsolat csak akkor alakulhat ki a szülők és pedagógusok között, hogyha képesek lesznek egymást kölcsönösen tájékoztatni, és megtalálják a közös utat a gyermek pozitív irányú nevelése érdekében. Bodonyi (2006) szerint a szülő a családban köteles olyan feltételeket kialakítani, melyek biztosítják a gyermek testi,

értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését. Azonban az iskolának is vannak a gyermekkel kapcsolatban bizonyos kötelezettségei, amelyekről a szülőnek is tudomást kell szereznie. Ezért kell őt tájékoztatni, rendszeresen informálni a gyermek fejlődésével, magaviseletével, tanulmányi előmenetelével kapcsolatban, illetve szükség esetén tanácsokkal ellátni. Ahhoz, hogy a kölcsönös kommunikáció létrejöhessen, olyan együttműködési formákra van szükség, ahol zavartalanul tudnak a partnerek kapcsolatot teremteni és azt rendszeresen ápolni. A család és a pedagógusok találkozásai leggyakrabban előre meg vannak tervezve, azonban úgy véljük, hogy ezeket a találkozásokat bármikor kölcsönös megegyezés alapján is meg lehet valósítani.

Az együttműködési formák folyamatosan alakultak ki, a társadalmi körülmények befolyása alatt változásokon mentek keresztül. Így születtek meg a hagyományos és újszerű együttműködési, kapcsolattartási

formák, melyeknek van csoportos és individuális változata.

A CSALÁD ÉS AZ ISKOLA EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK HAGYOMÁNYOS FORMÁI

A legtöbb iskolában a legrégebbi hagyományos együttműködési formák közé tartoztak és manapság is tartoznak: a szülői értekezlet, a családlátogatás, a fogadóóra és az ellenőrző könyvekben leírt üzenetek.

■ A szülői értekezleteket az iskola vezetősége szükség szerint szervezi meg, amikor közös tájékoztatót tartanak az összes szülő részére. Osztályszinten az osztályfőnökök több alkalommal találkoznak a szülőkkel, amikor nevelési-oktatási problémák megvitatására kerül sor, vagy valamilyen konkrét helyzetet kell megoldaniuk. Az osztályfőnök tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi eredményeiről, osztályon kívüli tevékenységeiről, az osztály tanulmányi helyzetéről és szükség esetén kitérhet más témákra is (pl. ballagás, szalagavatás, stb.).

Néhány szakember nem tartja igazán hatékonynak ezt az együttműködési formát, mégis úgy véljük, hogy ebben nagy szerepet játszik a pedagógus személyisége, találékonysága (érdekes előadások biztosítása) és a szülőkhöz való viszonya, mely legfőképpen meghatározza a szülői részvételt.

Érdemes lenne olyan szakembereket (pszichológust, gyermekorvost stb.) meghívni a szülői értekezletre, akik olyan előadásokkal készülének, amelyek felkelthetik a szülők érdeklődését. Ezeket a találkozót fontos előre megtervezni, időben értesíteni a szülőket, kellőképpen megszervezni. A téma kiválasztásánál figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat, az aktuális problémákat, stb.

Néhány pozitív példa a gyakorlatból, hogyan lehetne az alsó tagozatos gyermekek szüleit motiválni, hogy minél többen vegyenek rész a szülői értekezleten:

- nagyobb érdeklődést vált ki a szülőknél, hogyha a pedagógus már a tanév kezdete előtt felveszi az első osztályos gyermekek szüleinek a kapcsolatot,
- a pedagógus a szülői értekezleten az osztályközösségre vonatkozó általános témákat az összes szülő jelenlétében közölje, azonban a konkrét gyer-

mekkel kapcsolatos információkat a szülővel individuálisan ismertesse, alakítson ki olyan találkozásokat, pl. „munkaműhelyeket” szervezzen, ahová együtt hívja meg a szülőket és a gyermekeket, olyan tevékenységek megszervezését biztosítsa, amelyek érdekesek lehetnek a tanulók számára – madáretetők készítése, egyszerű édességek, saláták készítése, de lehet ez egy erdei túra, stb.

■ Individuális konzultáció a fogadóórán – hetenként lehet fogadóórát tartani, lehetőséget adni az individuális találkozásra a szülő számára. Minden érdeklődő szülő kaphat tájékoztatást gyermeke tanulmányi eredményeiről, viselkedéséről és a közösségekben elfoglalt helyéről. A pedagógiai konzultáció keretén belül közös megoldást találhatnak a pedagógiai, családi és más jellegű problémákra. Az iskola feladata biztosítani, hogy ezeken a fogadóórákon a szülők diszkrétan, nyugodt körülmények között tudjanak beszélgetést folytatni gyermekük pedagógusával.

■ Családlátogatás – ez az együttműködési forma lehetővé teszi a pedagógus számára, hogy jobban megismerje a gyermek szüleit, családi hátterét és azt a környezetet, melyben él. A pedagógus megbizonyosodhat arról, hogyan viselkedik otthon a gyermek, és hogy megfelelő körülmények között zajlik-e a nevelése. A családlátogatás hozzásegíthet a tanuló viselkedésében előforduló negatív jelenségek okainak megmagyarázására. Fontos, hogy a pedagógus megfelelően tudja kezelni a helyzetet. Mivel a szülő biztonságban érzi magát az otthonában, olyan tényeket is feltárhat, amelyekről eddig nem volt bátorsága beszélni.

Családlátogatásra manapság nagyon ritkán kerül sor, de hogyha mégis próbálkozik a pedagógus, csak előre megbeszélte időpont alapján történhet ez. Legyakrabban akkor kerül sor családlátogatásra, hogyha problémás gyermek neveléséről van szó, illetve ha a szülők kevés érdeklődést mutatnak az együttműködés terén, és többszöri felszólítás után sem jelennek meg a szülői értekezleteken.

■ Ellenőrző könyv – ez egy hivatalos dokumentum, ami a tanuló érdemjegyeinek és viselkedésének ismertetésére szolgál. Nagyon jó közvetítő a család és az iskola között, megfelelő

használata biztosítja, hogy a pedagógus folyamatosan tájékoztassa a szülőket gyermeke tanulmányi eredményeiről és viselkedéséről. Az ellenőrző könyv ezért nemcsak a szülő, de a pedagógus számára is állandó információforrás lehet. A számítástechnika és internet rohamos fejlődése lehetővé tette, hogy ma már a legtöbb iskolában bevezették az ellenőrző könyvek elektronikus változatát (Füle, 2002–Višňovský, 2005–Beňo et al., 2006–Bodonyi et al., 2006–Barabášová, 2014–Marton, 2019).

A CSALÁD ÉS AZ ISKOLA EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK RENDHAGYÓ FORMÁI

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a családlátogatások sokszor új fényben mutatták be a gyermeket, eddig ismeretlen dolgokat tártak fel a szülők és a pedagógusok számára. A 21. század gyorsan változó társadalmi körülményei nagy hatással vannak az intézményes nevelésre, a család és az iskola együttműködésének kapcsolattartási formáira, ami flexibilis, rugalmas kapcsolattartási formák kialakulását eredményezte az együttműködés terén is.

Az át tanulmányozott szakirodalom és néhány alapiskola vezetőjével folytatott beszélgetések alapján ismertünk néhány újabb keletű együttműködési formát.

■ Szülői értekezlet, kicsit másképp – egyre több pedagógus alkalmazza, igyekszik érdekesebb formában megszervezni a szülői értekezletet, melyet ismerkedésre irányuló játékkal is lehet kezdeni. Ilyen lehet a „Kapcsolatok pókhálója”, amelyet nemcsak a tanulók, de a szülők első találkozása során is lehet alkalmazni. Ez a kellemes légkör kialakulását teszi lehetővé, a szülők lehetőséget kaphatnak arra, hogy ne csak a pedagógussal, hanem egymással is megismerkedhessenek.

■ A múlt hét tükre – az alapiskola alsó tagozatos tanulói számára lehet bevezetni, akik sok esetben elfelejtik, mit csináltak aznap vagy a hét folyamán az iskolában. Minden hét utolsó óráján kitöltenek egy lapot, melynek címe „Hírek az osztályunkról”. Ennek célja tájékoztatni a szülőket arról, mit tanultak és mivel foglalkoztak a hét folyamán, miben voltak sikeresek, illetve mit kell még teljesíteniük.

■ Kommunikációs kör – az osztályfőnök, a tanulók és a szülők (hogya

igényt tartanak rá) heti egy alkalommal megbeszélésen vehetnek részt, ahol különböző témák megvitatására kerül sor. A közös találkozások célja a bizalomépítés a három partner, a pedagógus – tanuló – szülő között, valamint *közös megoldások keresése a problémákra*. Ezeket az összejöveteleket szükség szerint lehet szervezni, ahol különféle tevékenységekben együttműködnek a tanulók és a szülők. További cél lehet a konfliktuskezelő módszerekkel való ismerkedés, melyeket a szülők otthoni közegben is alkalmazhatnak.

■ Kérdőívek a szülők részére – a szülői vélemények kinyilvánítására és az együttműködés színvonalára irányulnak. Hátránya, hogy nagy a veszélye a felületes kitöltésnek vagy a kérdőív ignorálásának.

■ Alkotó műhelyek (tematikus workshopok) – leggyakrabban az iskolai klubokban, a karácsonyi és húsvéti ünnepek ideje alatt valósulnak meg. Segítenek ráhangolódni a különféle ünnepekre és megismerni a családi szokásokat. A diákok általában a szülőkkel közösen készíthetnek díszeket, tárgyakat az ünnepnek megfelelően. Az alkotások lehetnek versek, dalok vagy más irodalmi művek is. A diákok és a szülők csoportokban együttműködnek különféle tevékenységekben. Az ünnepeken kívül lehet szervezni a tananyaggal kapcsolatos összejöveteleket is, amikor összefüggéseket keresnek a tananyag és az életben való felhasználása között. Pl. az egészséges életmóddal kapcsolatban készíthetnek egészséges ételeket, salátákat, amit közösen elfogyasztanak a szülőkkel. A nagyszülők is részt vehetnek a közös munkában, hiszen a szülők elfoglaltsága miatt a gyermekek sok időt töltenek el velük.

■ Nyitott napok a szülők részére – az iskolák leggyakrabban beiratkozáskor szerveznek nyitott napot, amikor a szülő gyermekével együtt érkezik az iskolába, ahol megismerkedik az osztályfőnökkel, és betekintést nyerhet az osztályban zajló nevelő-oktató folyamatba.

■ Nyitott hetek, napok, órák – az iskola azzal a céllal is szervezhet nyitott napokat vagy heteket az iskolában, hogy a szülő betekintést nyerjen egy tanítási óra menetébe, és megfigyelhesse a

pedagógust munka közben. Vannak olyan szülők, akik meg szeretnék ismerni a nevelési célokat, a mindennapi gyakorlatot, kíváncsiak, hogyan dolgozik és viselkedik gyermekük, tehát több információt szeretnének szerezni gyermekük tanulmányi előmeneteléről, ismereteinek hiányosságairól. Az iskola szervezhet szabadidős, kulturális és sportprogramokat, amin szintén közösen vehetnek részt a szülők, pedagógusok és a tanulók.

■ Javaslatok postaládája – a pedagógus az osztálya előtt egy dobozt helyez el, mely arra szolgál, hogy a szülők névtelenül kinyilváníthassák véleményüket és javaslataikat bármilyen témával kapcsolatban.

■ Közös programok, kirándulások – a pedagógusok által szervezett közös kirándulásokon és tanulmányi utakon együtt vesznek részt a pedagógusok, szülők és a gyermekek. Ezeknek a programoknak a célja megismerni a szülőket, pedagógusokat, megtapasztalni, milyen a gyermek viselkedése más közegben, más tevékenység közben.

■ Rétegcsoport-megbeszélés – a pedagógus olyan szülők csoportjával folytat megbeszélést, akinek a gyermeke valamilyen tényező alapján egy csoportba sorolható, ilyen pl. tehetséges gyermekek csoportja.

Manapság az internet is jól kihasználható az együttműködés terén (e-napló, Facebook, e-mail): különböző online fórumok és internetes oldalak segítségével is tarthatják a partnerek az állandó kapcsolatot (Kurincová, 2001; Gogolová, Kolcunova, Pivoarčiova, 2008; Frýdková, 2007; Maslová et al., 2011; Perlusz et al., 2012; Barabásóvá, 2014).

A pedagógus számára meghatározó tényező, hogy a szülőkkel jó kapcsolatban legyen, ezért sok esetben a pedagógus a kapcsolat kezdeményezője. Lényeges, hogy ez a kapcsolat ne csak egyoldalú legyen, ezért a szülőknek szintén törekedniük kell az együttműködésre.

A koronavírus-járvány, az iskolák bezárása nagy változásokat hozott az iskolarendszerben, előtérbe került a digitális oktatás. Ebben a formában az általános iskolák alsó tagozatos tanulói a szülők részéről nagyobb odafigyelést és segítséget igényeltek, amely a peda-

gógusok és szülők közötti kapcsolatot is nagyban megváltoztatta.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Barabásóvá Markéta (2014): *A pedagógusok és szülők aspektusainak érvényesülése a családban és az iskola kapcsolatának lehetőségeiről az alapiskola alsó tagozatán*. Szakdolgozat, képzési szint: Magiszter. Konstantin Filozófus Egyetem, KeTK Nyitra. Témavezető: Patai Ilona.
- Beňo Matej et al. (2006): *Rodičia o súčasnej škole*. Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava.
- Bodonyi Edit et al. (2006): „Család és iskola”. In: Hegedűs Judit szerk.: *A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Család, gyerek, társadalom*. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 45–50. Interneten elérhető: [Letöltés ideje: 2018.04.23.] <http://mek.niif.hu/05400/05461/05461.pdf>
- Frýdková Eva (2007): „Nové možnosti kooperácie medzi rodinou a školou”. In: *Výchova, škola, spoločnosť – minulosť a súčasnosť*. Univerzita Komenského Bratislava, 575–582.
- Füle Sándor (2002): *Párbeszéd a szülők és a pedagógusok között*. Okker Kiadó, Budapest.
- Gablášová Svetlana – Tirpáková Anna (2008): „Edukačná diáda – rodina škola”. In: *Klíma školy 21. storočia. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. PF UMB 2, Banská Bystrica, 34–37.
- Gogolová Darina – Kolcunová Martina – Pivoarčiova Tatiana (2008): *Spolupráca s rodičmi. Škola ako otvorená učiacia sa organizácia*. Asociácia S. Kovalikovej. Vzdelávanie pre 21. storočie na Slovensku. Interneten elérhető: [Letöltés ideje 2020.05.20.] <https://www.skola21.sk/kniznica/spolupraca/spolupraca-s-rodicmi/dalej>
- Kurincová Viera (2001): „Kooperácia rodiny a školy”. In: Porubská Gabriela, Seidler Peter, Kurincová Viera: *Diferenciácia, integrácia a kooperácia v edukačnom prostredí*. PF UKF, Nitra, 170–242.
- Marton Eszter (2019): *A szülő és az iskola kapcsolata, szerepe a sikeres együttnevelés megvalósításában*. Doktori (PHD) disszertáció. ELTE, Pszichológiai Kar, Budapest.
- Maslová Marcela et al. (2011): *Podpora a implementácie celodenného výchovného systému*. Metodicko-pedagogické centrum. Bratislava.
- Perlusz Andrea et al. (2012): „A szülő-iskola partnerségre, a szülői bevonásra irányuló nemzetközi törekvések és gyakorlati megoldások”. In: Pál Dániel Levente (szerk.): *Szövetségben. Tanulmányok a családban és az intézményes nevelés kapcsolatáról*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 43–70.
- Višňovský Ludovít (2006): „Spolupráca rodiny so školou”. In: Višňovský Ludovít – Kačáni Vladislav et al.: *Základy školskej pedagogiky*. Iris. Bratislava, 200–203.